



## 1.300 BESÆTNINGER KAN IKKE TAGE FEJL

Dyrlæger & Ko har 23 kvægpraksis og 130+ professionelle dyrlæger over hele landet. Vi har vores daglige gang i omkring 1.300 besætninger med sundhedsrådgivningsaftale, og tilser således over 50 procent af den samlede malkekvægbestand i Danmark.

• Læs mere på [www.dyrlaerogko.dk](http://www.dyrlaerogko.dk) eller på [www.facebook.com/dyrlaerogko](https://www.facebook.com/dyrlaerogko)

# Bliv klar til at sende dyr på græs

Tiden, hvor dyrene skal på græs, nærmer sig, og du får her en guide til nogle af de ting, du skal have styr på eller tænkt over, inden årets græsningsæson går i gang.

**Af Tanja Nielsen, kvægfag-dyrlæge**

**Thomas Dahl Nissen, kvægdylæge**

## Din Kvægpraksis ApS

Græsningsæsonen nærmer sig, og her er nogle af de ting, du skal være opmærksom på, inden du lukker dyrene ud.

### Vand og foder

Det er vigtigt, at dyrene har adgang til rent vand døgnet rundt. Sørg for, at kar eller trug, der bruges til vand, er rene, inden de fyldes, og hold dem rene i løbet af sæsonen. Risiko for forurening med for eksempel en druknet gnaver eller alger kan medføre forgiftninger og alvorlig sygdom hos dyrene. Hvis dyrene drikker af mulepumper, er det vigtigt jævnligt at tjekke at disse

fungerer.

Sørg for at holde øje med hullet på dyrene for at være sikker på, at der er næring nok i græsset til, at de kan klare sig. Højdrægtige og nykælvede dyr har et øget energibehov, og derfor er det vigtigt, de får nok foder. Der kan suppleres med for eksempel wrap i en høhæk eller kraftfoder i krybber, hvis det kniber med energiforsyningen gennem græsset. Man kan med fordel rotere mellem græsmarker, således at markerne får tid til at gro, inden dyrene igen kommer ud, og derved sikre, at der er nok græs til hele sæsonen.

Sørg i øvrigt for gode forhold omkring vandtrug og eventuelt fodertrug samt ved ind- og udgang til stalden. Store eller dybe områder med

mudder, hvor dyrene passerer gennem dagligt, giver stor risiko for klovlidelser, herunder klovbrandbylder. Særligt de steder, hvor dyrene forventes at stå længere tid ad gangen, er vigtige at holde tørre og farbare. Græsarming med måtter, betonspalter eller opfyldning med sand på gangarealer er eksempler på tiltag, der kan forhindre, at dyrene træder underlaget op, når de går.

### Mineraler

Det kan være nødvendigt at supplere dyrene med mineraler i form af en mineralblanding i pulverform, pilleform eller slikkesten/-baljer. Dette skyldes, at mineralindholdet i for eksempel græs kan variere meget i forhold til lokalitet. Mineraler som for eksem-

pel selen kan variere mellem landsdele. Underforsyning af visse mineraler kan påvirke dyrenes sundhedsstatus. Vær opmærksom på, at når mineraler udfodres, skal de være tilgængelige for alle dyr. Særligt ved slikkesten eller slikkebaljer kan man opleve, at enkelt dyr optager en stor del, mens andre intet får.

### Parasitstrategi

Ud over at sikre, at dyrene får rigeligt at drikke og æde, er det vigtigt at have en strategi for parasitbyrden i besætningen. Ved permanente græsarealer, der afgræsses af dyr hvert år og ikke omlægges, er der stor risiko for smitte af de yngre græssende dyr med for eksempel løbe-tarmorm. Dette kan blandt andet medføre



Det er vigtigt at sikre en god og ren vandforsyning til udegående dyr. Foto: Anne-Marie Østergaard



Dyr kan søge skygge for solen blandt andet under træer eller i læhegn. Foto: Anne-Marie Østergaard



Ud over at sikre, at dyrene får rigeligt at drikke og æde, er det vigtigt at have en strategi for parasitbyrden i besætningen. Arkivfoto: Jens Tønnesen

vægttab og utrivelighed samt diarré ved særligt de græssende kvier, men alle dyr kan principielt rammes. Ved græsgange, der har stillestående vand i perioder, er der risiko for forekomst af blandt andet leverikter i besætningen. Leverikter rammer alle aldersgrupper og vil ofte ses som vægttab og utrivelighed, men kan medføre ødemer og gule slimhinder i fremskredne tilfælde. Det er derfor en fordel at rotere afgræsningsarealer samt at omlægge græsmarker jævnligt for at reducere parasitbyrden. Man kan med fordel også hegne meget våde områder med stillestående vand af for at reducere smitte med leverikter.

Tal med din besætningsdyrlæge om parasitstrategien og risikoprofilen for netop din besætning.

### Skygge og læ

Når græsnings sæsonen strækker sig ind i sommerperio-

#### Fakta

- Dyrene skal have adgang til rent vand døgnet rundt
- Mineraltilskud kan være nødvendigt
- Skiftende græsmarker og hegning af våde områder kan forebygge parasitter  
Dyrene bør have adgang til skygge eller læ
- Udegående dyr har øget risiko for smitte med Bluetongue-virus

den, er det vigtigt, at dyrene har mulighed for at beskytte sig selv mod varmemstress, for eksempel ved at søge skygge mod solen særligt midt på dagen. Skygge kan blandt andet opnås af træer eller læhegn eller i forbindelse med etablering af halvtæg eller læskur på folden. Endeligt kan man give dyrene mulighed for at gå ind i stalden enten hele døgnet eller på bestemte tidspunkter af døgnet. Ofte vil de søge værn mod stærk sol og insekter, hvis de har muligheden.

### En ny situation

Efter Bluetongue virus kom til Danmark i august 2024, er der endnu en ting at tage højde for, når man vil have dyrene ud. Man skal nemlig have taget stilling til, om man vil vaccinere sine dyr mod Bluetongue, inden mitted sæsonen

for alvor tager fat i maj måned. Udegående dyr er i højere risiko for smitte med Bluetongue end dyr på stald, og derfor anbefales det at vaccinere de dyr, der skal ud. Man kan med fordel vaccinere dyrene allerede nu og gerne, inden de lukkes ud, da de ofte vil være nemmere at håndtere indenfor. Dyrene skal vaccineres to gange med tre ugers mellemrum, og vaccinen har fuld effekt tre uger efter sidste vaccination.

Ønsker man ikke at vaccinere, eller vil man gerne reducere risikoen for smitte med Bluetongue uanset vaccination, er mitten mest aktiv i lunt og fugtigt vejr, det vil sige tidligt om morgenen og omkring skumring. Man kan med fordel tage dyrene på stald eller give dem mulighed for at gå ind på disse tidspunkter af døgnet.